

Helyi tanterv

a német célnyelvi civilizáció tantárgy tanításához

Bevezetés

A két tanítási nyelvű iskolákkal szemben hangsúlyozottan érvényesül az a követelmény, amely elvet az általános idegen nyelvi kerettanterv a nyelvoktatás egészére vonatkozóan fogalmaz meg, hogy a tanulókat a nyelvi készségek fejlesztése mellett meg kell ismertetni a célnyelvi országok kultúrájával is.

A célnyelvi civilizáció tanítása során a „kultúrát” a lehető legtágabb értelemben kell vennünk: ide tartoznak a célnyelvi országok földrajzával, gazdaságával, történelmével, irodalmával, művészetével kapcsolatos átfogó ismeretek, de be kell mutatnunk tanulóinknak a célnyelvi társadalom, illetve a különböző társadalmi rétegek és csoportok mindennapjait, életkörülményeit, szokásait, ünnepeit, értékrendjét is. Az egyes témák feldolgozásakor figyelembe vesszük a tanulók érdeklődési körét, személyiségét, építünk korábbi ismereteikre és tapasztalataikra, és felhívjuk a figyelmüket a más tantárgyak témáival való kapcsolatokra.

Óraszámok

1.-4. osztályban ennek a feladatnak a német nyelvi órák keretében teszünk eleget

5.-8. évfolyamon heti 1 célnyelvi civilizáció óra - évi 37 óra

Célok, feladatok

Az idegen nyelv tanításának célja a gyakorlati nyelvi készségek elsajátításán kívül az, hogy lehetővé tegye egy másik kultúra sajátos értékeivel való megismerkedést is. Ily módon erősödjön bennük saját anyanyelvük és kultúrájuk, valamint növekedjen a mások iránti érdeklődés, türelem és megértés. Mivel a nyelvet azért oktatjuk, hogy kommunikálni tudjunk segítségével, a sikeres kommunikáció sok esetben annak függvénye, hogy mennyire ismerjük a **célszót**ot illetve **célszavakat**, hiszen egy-egy jelenség csak a háttér ismeretében válik érthetővé.

Ha idegen nyelvet tanítunk, akkor ez a nyelv szükségszerűen azokhoz az országokhoz kapcsolódik, melyeknek ez anyanyelve. A nyelvtanulóknak tehát meg kell ismerkedniük az adott **országok földrajzi adottságaival, történelmével**, betekintést kell kapniuk az **ország gazdasági és kulturális életébe, lakóinak mindennapjaiba, életformájába, szokásaiba és gondolkodásmódjába**. Ízelítőt kell kapniuk a **célszavak kultúrájából és civilizációjából, sajátos értékeiből**, tudniuk kell, hogy az általuk használt, kiválasztott nyelvi elemnek mi a kommunikatív értéke, mi udvarias, mi sértő, mi humoros, mit jelentenek az országban használatos kézmozdulatok, mi a helyes viselkedésmód.

A kultúra mint tantárgy oktatása során kifejleszthetjük tanítványainkban az igényt és érdeklődést a kultúra megismerése iránt. A célnyelvi és az anyanyelvi kultúra összehasonlításával egymás mélyebb megértéséhez is eljuthatnak a tanulók, ezáltal **toleranciát fejleszthetünk ki bennük más emberekkel és kultúrájukkal szemben**.

Fejlesztési követelmények

- Szerezzen ismereteket a világról, a célnyelvi országokról, azok intézményeiről, az ott élő emberekről, ezeket hasonlítsa össze Magyarországgal, és vonjon le következtetéseket.

- Ismerje meg a fent említett országok közösségeinek kultúráját, társadalmi szokásait, viselkedési formáit a mindennapi életben és az emberi kapcsolatokban.
- Alakuljon ki interkulturális tudatossága, személyes tapasztalat alapján is.
- Jusson interkulturális ismeretek birtokába (kezdeményezőkézség, kapcsolatépítés, -tartás, konfliktuskezelés).
- Vegyen részt projektek tervezésében, készítésében, bemutatásában
- A tanulók az infokommunikációs technológiai eszközökkel(IKT) támogatott információszerzést – és feldolgozást is gyakorolhatják, kezdetben segítséggel, majd képessé válnak az önálló kutatómunkára és a megszerzett információk produktív alkalmazására.

A tantervben a kapcsolódó kompetenciaterületeket és kiemelt fejlesztési feladatokat az alábbiak szerint jelöljük:

- kulcskompetenciák:
 - anyanyelvi kommunikáció any.
 - idegen nyelvi kommunikáció iny.
 - matematikai kompetencia mat.
 - természettudatos kompetencia term.
 - digitális kompetencia dig.
 - a hatékony önálló tanulás tan.
 - szociális és állampolgári kompetencia szoc.
 - kezdeményezőkézség és vállalkozói kv.
 - esztétikai - művészeti tudatosság és kifejezőkézség em.

- kiemelt fejlesztési feladatok:
 - énkép és önismeret ÉN)
 - hon- és népismeret H)
 - európai azonosságtudat – egyetemes kultúra E)
 - környezeti nevelés K)
 - információs és kommunikációs kultúra I)
 - testi és lelki egészség TE)
 - tanulás T)
 - felkészülés a felnőtt lét szerepeire F)

5-6. évfolyam

Általános témák

- Mindennapi élet: - ajándékozás, viselkedés vendégségben **szoc.**
- A levelezés formai és tartalmi jellemzői
- Mértékegységek **mat.**
- Felelősségteljes magatartás a közlekedésben **K)**
- Üzletek, hivatalok, szolgáltató intézmények nyitva tartása **szoc.**
- Fizetési módok és eszközök **E)**
- Sportolás, egészséges életmód, híres sportolók **TE)**
- Emberi magatartások, szokások (sorban állás, udvariasság, dohányzás, szemetelés stb.) **F**

- Jellegzetes lakóépületek

5. évfolyam em., H), T), I)

Ünnepek és szokások a német nyelvű országokban a magyarországiakkal összehasonlításban:

- Schulanfang – Zuckertüte
- Erntedankfest
- Martinstag
- Advent
- Nikolaustag
- Weihnachten
- Silvester – Neujahr
- Die Heiligen Drei Könige
- Karneval – besonders im Rheinland
- Ostern
- Pfingsten

Irodalom:

- Gedichte über den Herbst
- Märchen – im Märchenland, Märchenfiguren
- Die deutsche Märchenstrasse (auch landeskundliche Infos)
- Brüder Grimm- ihr Leben, Tätigkeit
- Kinder und Hausmärchen von Gebrüder Grimm
- Einige Märchen in vereinfachter Sprache lesen

6. évfolyam em., H), T), I)

Feste und Bräuche auf höherem Niveau

Literatur

- Bilderbücher: W. Busch: Max und Moritz

Dr. H. Hoffmann: Der Struwwelpeter

- Sagen und Legenden:
 - Rattenfänger von Hameln
 - Nibelungenlied
 - Die Lorelei-Sage
 - Till Eulenspiegel
 - Lügenbaron von Münchhausen
 - Die Legende über Heilige Elisabeth
- Einen Film bearbeiten:
 - Erich Kästner: Das doppelte Lottchen oder Das fliegende Klassenzimmer

7-8. évfolyam

Kedvenc háziállatok és a velük való bánásmód	term.
Állatvédelem	K)
Kötelességek és jogok	F)
Babonák, legendák, közmondások, szólások	any.
Híres személyek, legendás hősök, híres művészek (írók, költők, zeneszerzők, festők, tudósok és néhány fontosabb alkotás)	em.
Jelképek	E)
Himnusz/nemzeti énekek	
Népdalok, táncok	em.
Médiák (televízió, filmek, újságok, folyóiratok, magazinok, Internet stb.)	I)
Földrajz (felszín, éghajlat, élővilág, gazdaság, közlekedés stb.)	term.
A nép eredete, meghatározó történelmi eseményei, lakosság, népesség, etnikai összetétel	
A nyelv jellegzetességei (kialakulása, szókincse, dialektusok, helyesírási eltérések, rövidítések)	any.
Politika (államforma, pártok, választás stb.)	szoc.

7. évfolyam em., H), T), I)

- Német nyelvű országok
- Németország
 - földrajza (földrajzi elhelyezkedése, tájak, folyók, tavak, hegyek, stb.)
 - ipar, mezőgazdaság, valuta
 - nemzeti jelképek, szimbólumok
 - tartományok és fővárosaik(láttnivalók,hagyományok, ünnepek, étel-italspecialitások)
 - sport jelentősége(néhány ismert sportoló)
 - főváros Berlin
 - nagy városok (Hamburg, Köln, Stuttgart, Dresden, Leipzig, stb.)

- mindennapi élet, életmód
- oktatási rendszer
- sport jelentősége (néhány ismert sportoló)
- irodalom, képzőművészet, újságok, film
- Johann Wolfgang von Goethe, Friedrich Schiller, Heinrich Heine
- Die wilden Hühner; Die wilden Kerle filmek

8. évfolyam em., H), T), I)

- Ausztria
 - földrajza (földrajzi elhelyezkedése, tájak, folyók, tavak, hegyek, stb.)
 - ipar, mezőgazdaság, valuta
 - nemzeti jelképek
 - Bécs és nevezetességei
 - Nagy városok, természeti szépségek
 - irodalom, képzőművészet, újságok, film
 - Sissi
 - Az osztrák nyelv
 - osztrák specialitások
- Svájc
 - földrajza (földrajzi elhelyezkedése, tájak, folyók, tavak, hegyek, stb.)
 - ipar, mezőgazdaság, valuta
 - nemzeti jelképek
 - Kantonok
 - Nagy városok, természeti szépségek
 - irodalom, képzőművészet, újságok, film
 - Wilhelm Tell - monda
 - Schwyzertütsch